

SZIGETEK

Sokáig tiltakoztam a szigetek ellen. Aztán ráébredtem, nem is a sziget zavar, csak a zártsága. De biztonságát szeretem. Ha nem is az állandó helyben ülést – a visszatérés nyugvópontjait. Mikor Ő megértette, hogy nem hozzá, hanem el-el és vissza-vissza – vele –, már nem tiltakozott annyira. Olykor még tervezett is. Egy napon aztán bejelentett.

– Nauszikaá szigetére megyünk, Odüsszeusztól született, magányos fiához, Andreakiszhoz. Kedvelni fogod.

Csomagolok. Azt sem furcsállom különösebben, hogy tervéhez egyre többen társulnak. S azt sem, hogy ez engem nem háborít fel.

– Ki-ki olyan, amilyen. Átkozottul idegesítők néha. Egyik a Mehetnék-jével van elfoglalva örökösen, másik a Heggyel, harmadik a Nemzéssel, a negyedik, jaj, Istenem, hát mindeniknek megvan a maga hóbortja, de ők a barátaim – mondja olyan szeretettel, hogy engem is megértésre készített.

Andreakisz fáradt arca körvonalazódik az olajfa alatt a hold- és gyertyafényben. Haja borzосkás, szakálla bozontos. Bár kutyája a lába mellett hever, és üstökét gazdája lábfejen nyugtatja – birtoklólag –, Andreakisz elhanyagoltsága süvölti a magányt, s vágyakozik valami után, amiben már egyre kevésbé hisz. Lassan pipázik, lassan beszél, botorkál a szavak közt. Szégyelli a múlt hajnalt – kutyájával együtt, ki tudja, hogy ért vissza a partról a Kocsmába. S bár négykézlábra ereszkedett utána, Andreakisz fejet hajt elötte – így is, úgy is meghajlott a szilvapálinka bivalyereje előtt. Miközben szégyelli. Mert mégiscsak fehér folt, hogyan jutott haza. Lehet, jobb is így, ki tudja.

– Nekünk kellene. Egy barátot úgy sosem engedünk bele az éjszakába, még haza sem – jegyzi meg kiábrándultan Ő, a ha-azt-ő-tudta-volna felháborodásával, mert a hajnalig mulatók sorsára hagyták a már-már magatehetetlen Andreakiszt.

– Úgysem engedtem volna, hogy hazatámogassanak! Annyi büszkeség maradt még bennem!

– Mesélj inkább az egykori vendégeidről – reménykedem, elfelejtünk fészengeni.

– Hm... – mélézik el, mint aki utána ered a múltnak. – Hm...! – hökken fel, mint akit meglep, hogy máris nyomára bukkant. – Hm – rezegte-

ti, s enyhén biccent hozzá, mint aki nehezen, de belenyugodott abba, hogy, amit talált, azt rég elvesztette, történhet még ugyan jó az életben, de *az* a jó már sosem. – Kezdetben úgy volt jó a sziget, ahogy mi éltük. Akkor még nem tespedtek hotelláncok. Egyetlen szálloda volt és a szigetlakók. Ma már csak úgy áradnak az emberek és a nyelvek. Meg a szemét. Rá sem ismerünk a szigetünkre. Magunkra sem. Ha! – köhint szárazon, de továbbviszi, megtoldja két hahával, hogy furcsa kuncogás lesz belőle. – Ha-ha-ha! Valóságos sztár vagyok ezzel a kis vakarccsal. Úton-útfélen leintenek, és fotóznak minket. Úgy megül a motoromon, rezzenéstelen, mintha ráöntötték volna: egy kis fotogén csecsebecse.

Az éj csendjében csak Andreakisz hangja és a hullámok. Aztán motorzúgás, nevető nő csilingelése: a fia, Yorgosz érkezik szép Helénával. A mitológia ismétli önmagát. Legalábbis majdnem. Csak éppen nincs Trója meg az akhájok. De attól még ők ketten – apa és fia – érthető módon és érthetetlen nyelven összekapnak a Nő fölött. Egyikük volt, másikuk jelenbeli kedvese fölött. Múlt a jelennel. A jelenben is érvényesülni kívánó múlt. A múltat felidézni nem óhajtó jelennel. Andreakisz, aki nem örökölte apja hódító természetét, sem anyja ártatlan csáberejét. És Yorgosz, aki inkább lehetne fia Odüsszeusznak, ránézésre is ő hasonlít jobban az Öregre, de csökönyös természetében is, mert amit a fejébe vesz, az úgy van. A Kocsmá is – Odüsszeusz hagyatéka. Ha Yorgosz nem akarja, vége, bármit is akarjon Andreakisz. Szép Heléna szíve is rég a fiatal Yorgosz felé fordult – Helénástól. Azóta sem érdekli Andreakisz, sem a – koszos – Kocsmája. Heléna persze finomkodóbb a vélemény-nyilvánításban: nem is fogalmaz, csupán rendíthetetlen elfordulása minősít. Mi tagadás, ma már vénlegény-ápolatlan Andreakisz is, a lakat alá helyezett, letatarodott Kocsmá is. De Heléna szempontjából ez teljesen mindegy – érdektelen. Azok ketten éppen ezért és ennek ellenére – ki-ki amiért – összeakaszknak. Ropognak az érthetetlen szavak és félhomályban is világos karlendítések. Egy éneklő nyelv kezd kiabálni. Ismerős-idegen, felfoghatatlan-felfogható, ők meg nem fordítanak. Csak Heléna riadt arca, ide-oda kapkodó tekintete, hol egyiket, hol a másikat csitítaná félszeg-gyöngéden.

– Szereted a szigetet? – néz rám tépetten Andreakisz, mint egy kivénhedett, kivert oroszlán.

– Persze hogy szereti! – vágja rá Rajongó, mielőtt bármit is válaszolhatnék.

Meg vagyok rökönödve. Hogy jön a dulakodásra ez a kérdés?! Hogy a válaszról ne is beszéljek. Tudja is Rajongó! Ki nem állhatom a szigete-

ket, se a szigetekkel járó – nem is elszigeteltséget – elszigeteltség-tudatot! De ezt nem közlöm, csak akkor, amikor Ő kijelenti, hogy házat akar venni Andreakisz szigetén. És odaköltözhetek én is – mintha mellesleg. Ha azt mondja, szeretné, fenntartásom ellenére talán meggondolom, de a megengedőjére sosem moccannék. Különben szigetből egy is untig elég, az meg már kijutott nekünk. Fenntartásom Rajongóig nyilván nem jut el. Ellenvetést nem tűrő hangon közöl újabban. S mintha csak természetes folytatásaként első mondatának:

– Bemegyek a Tengerbe!

– Nem szabad tele hassal a Tengerbe menned, mert belehalsz! Ha ittál, akkor végképp nem! – figyelmezteti kijózanodva Andreakisz.

– Ha egy órán belül nem jönnek, hívjátok a Kukit!

Rajongó rendíthetetlen menekülhetnékjének nem a Helénáért felsis-tergő szóváltás az oka. Természetesen. Ahhoz neki, a véletlen szem- és fül-tanúzáson kívül semmi köze – bár a mitológiában már ezt önmagában is halállal büntetik. Ugyan, hol van ma már a mitológia! Megkopott, mint Andreakisz. Rajongó el-eltünezése, vissza-visszavonulása valamifajta mélabú, elzárkózás, a megbomlott külső egyensúlytól való elszigetelődés kísérlete – néma fenyegetőzés Rajongóné felé, neje folytonos felhozakodásával szemben, mely felhozakodás szerint Rajongó nem állna a család mellé, nem támogatná a gyereknevelésben – eléggé.

– Nem a család elől menekülök, hanem előled. Azt mondtad, elhagysz! – sistergi Rajongó, cseppet sem rajongón.

– Azt mondtam, elköltözöm, nem elhagylak. Hagylak Élni!

– Ha elköltözöl, elhagysz, ha a gyűrű az ujjadon is marad! – csendesen mondja, egyenesen a szemébe.

Ilyen végérvényesnek nem hallottam még. Eddig egynek láttam őket, mintha gyermekestől egyetlen egész lettek volna: Rajongó nyughatatlansága, örökös szórakozásai – ha nem is kicsapongása – és Rajongóné nyugalom utáni vágyakozása ellenére. Féltem őket. Rajongónét hívom, menjünk, sétáljunk kicsit. Jön, de aggodalma visszanéz.

– S Heléna? Ha bemegy Rajongóval a Tengerbe?

– Érdekli is őt Rajongó! Azok ketten épp öltre mentek érte. Rettenetes lehet szerencsétlennek.

– Úgy mondd, mintha tudnád, milyen.

– Hol van az a hülye férjem? Miért kell egyfolytában őt keresnem?!

– Nem azt mondtad, hogy hívjuk a temetkezési vállalatot, ha nem érkezik vissza egy órán belül?

– Adok én neki temetkezést!

Miután – ha csak szóban is – kidulakodta magát, Yorgosz harsány életvággyal tervezi máris a holnap estét. Szívesen megmutatja, hogy kell a birkával bánni. Rajongó boldogan megnézné – mégsem nyelte el a Tenger, rossz pénz, ugyebár –, eltanulná a birkasütést.

– Yorgosz csak ne jöjjön, Helénájával együtt maradjon a csudába! – dönt a Női Kar másnap, az ebéd körüli zsörtölődésben. – Olyan későn különben is már rég túl vagyunk a vacsorán, alszanak a gyerekek.

– A gyerekek, a gyerekek! Rajtuk kívül már nincs is élet? Yorgosz itt lesz, és Andreakis is itt lesz. Heléna pláne! – hörren fel a Férfikar, s ettől kezdve férfiak és nők, férfi és nő, párok és párok farkasszemet néznek egymással az asztal körül, a mandulafa alatt, mondatról mondatra váltakozó alakzatban:

– Kőtekedtek, mint akiknek nagy a hiánya.

– Hát, ha egyszer! Miért, ti hogy oldjátok meg?

– Minden reggel azzal kezdjük a napot.

– Az ne beszéljen, akinek nincs gyereke, annak könnyű! Az se beszéljen, akinek mindjárt unokái vannak!

– Nekünk is unokáink lehetnének? Ilyen vén lettem?

– Nem, drágám, csak telik az idő.

– Kezdtétek volna el ti is időben, akkor most dicsérhetnétek az életet egész álló nap.

– Mi a tegnap rajzfilmet nézettünk a gyerekeinkkel, hogy közben Apa megmoshassa Anya hátát.

– Tíz perc?

– Hát...

– Egészségügy, nem egyéb, köszönöm, én ebből nem kérek!

– Ezért kezdenek kitekintgetni a családostok!

– Csak azt halljam meg!

– Akkor simogass, csókolgass, beszéljess velem! Velem törődni kell!

– Ezt teszem már vagy húsz éve! – sóhaj.

– Ha gondoljátok, én besegíthetek.

– Kinek akarsz te besegíteni?! Még engem sem győzől!

– Viccelek, nem ismeresz? Minél rohadtabbul vagyok, annál többet.

– Ez a majom is a másik fenekét fogdossa, ráadásul a szemem láttára.

– Én legalább részeg voltam. De a te szemed meg a huszonéves izompacsirta mindenét – józanul.

– Tizenéves.

- Még jobb!
- A részegség meg nem kifogás!

Keserű csendben emésztődni kezd a megemészthetetlen. Lesütött szemek és fejek fölött elnéző tekintetek zárkóznak önmagukba. Sanda pillanatok fürkészik a véltvalóst. S ebben a bujkáló kutatásban egyszerre gyökeret ereszt a megingathatatlan.

– Dédanyám felkerekedett egy nap, és elhagyta a gyermekeit. Vissza se nézett. Nagyanyám szintén. Nyolcéves voltam, amikor fogta magát, s már ott sem volt – anyám sem. A húgaim még kisebbek, apánk már nem élt. Anyánk meg úgy elillant, ölelés nélkül, különösebb búcsúzkodás nélkül, mint egy átlagos reggelen, amikor munkába ment, minket meg nem kötött fel, hadd aludjunk tovább. Tudhatta, árvaházba kerülünk, nincs ki felkaroljon – nem érdekelte. Nekem pedig az lett a legmélyebb félelmem, hogy ha felnövök, és gyermeket vállalok, egy nap feltör bennem is az elhagyás ösztöne: nem tudom majd magam türtőztetni, és eltűnök egyik pillanatról a másikra, mert ezt tette anyám, ezt nagyanyám és dédanyám, s ki tudja, hány meg hány anyám még előttük, talán mindegyik. Megfogadtam, hogy soha nem leszek anya. Aztán férjhez mentem, várandós lettem. S attól a perctől fogva, amikor a bábák a homlokát a homlokomhoz érintették, és a hangom hallatára abbahagyta a sírást, tudom, hogy ha fát hasogatnának a hátamon, akkor sem hagynám el a fiamat. És ha az apja egyfolytában úton van, mert ez a dolga, el tudom képzelni, hogy néhanapján el-elkalandozik, én mégis azért imádkozom: mindegy, hol jár, csak adja Isten, hogy épségben hazakerüljön!

Mint egy beavatás, kószákat és gyanakvókat helyreigazít ez a vallomás. A mélycsend nyomását Kapca törli meg, az ártalmatlan ártás könnyed derűjével, éles elméjű félkegyelmével, épp amilyenell szempillantás alatt leakasztotta a keresztet a falról, vendégségben egy ájtatos háznál, sörnyitó gyanánt, tetézve:

- Ez is jó valamire!
- Ne úgy, te, fordítva tedd vissza! – kapva kapott az alkalmon valaki más.

Kapca most szóba hozza Suttogót, akit nem bírt ki a házassága, ő meg kivonult a Hegyre, mint Zarathusztra, de ott megvilágosodás helyett egyik balszerencse a másik után éri. Nemrég legurult a Hegyről, bukfencezve, ügyesen kerülgette a fákat, nem csapódott be, de tele lett tövissel és zúzódásokkal, hogy sajgott belé mindene. Rögtön utánagurult a kocsija is – vezényszóval. Mintha Suttogóval fogócskázna, ugyanúgy kerülgette a fákat, s csak az aljban érte utol, ahol jajgatva ugrott Suttogó a kulcsért, hogy

az így is ripityára tört autó motra ott helyben fel ne robbanjon. A kocsi ugyan nem robbant fel, a kazán viszont szétvetette magát, alighogy Suttogó visszaért a Hegyre, hogy folytassa a pálinkafőzést. A forró cefre szerencsére nem égette össze az egész testét, a lábát viszont, mindkét lábfejét húsig marta, mint a láva. Valaki lement kenőcsért a Faluba meg valami könnyű lábbeliért. Azóta egy tenyeres-talpas hegyi asszonytól kapott magas sarkú beledugósban biceg Suttogó a Hegyen, léptenként fel-felszisszenve eteti sovány malacait. Mást aligha tudna tenni. Még vezetni sem. Ha volna mit, akkor sem. Kapca tovább szövi. Hogy ez biztos a sors keze, Kanda bosszúja, amiért Suttogó a szájára merte őt venni. Az örmény bárót, akit szintén nem bírt ki a házassága, de ő nem a Hegyre, hanem egyenesen a Folyóba ment, és nem is egészen önszántából.

– Az az oltyán repedtsarkú!

– Talán mégis inkább a sors.

– Sors egy francot! Gyilkosság! Hogy lehet, hogy a felesége mindig otthagya, valahányszor – minden este – Kanda leitta magát, és duhajkodni kezdett a Város Szívében. A nő meg, mint akinek semmi köze hozzá, felállt, és eltűnt, mintha nem is egymáshoz tartoznának. Ezúttal viszont feltűnően gondviselte, készségesen magával vitte. A nő vitte ki a ménesükbe, ez áll a tanúvallomásában, mert Kanda lóháton akart visszajönni, hogy a haragosai közt szétcsapjon.

– Ez viszont annyira Kandára vall! Hogy átússza a Folyót lóháton, a je-ges januárban akár, bevágtat a Város Szívébe, és megleckézteti a söpredéket, mint egy bőszt főúr. Nem is egyszer űzte így a lovát és az eszt.

– Egyetlen apróság hibádzik csak, s ez csupán annak tűnik fel, aki őt ismer-te: a ló. Ez a leggyanúsabb. Kanda mindig és csakis a legszilajabb andalúzt ülte meg. A Folyóban viszont egy gebe hátán találtak rá. Őrült volt Kanda, nem vita tárgya, de soha nem halt volna a Folyóba – főleg nem egy gebe hátán. A moldvai ribanc tette el láb alól, akit a hülyéje képes volt el-venni.

– Most oltyán vagy moldvai?

– Nem mindegy? Elég, hogy végiglovagolta a fél Városet

– Kandáért se kellett a szomszédba menni disznóságért! Miközben a felesége a hálósobájuk ajtaját, Kanda annak barátnőjét döngette a hitvesi ágyon, az meg sikított, örömeben és kárörömeben, talán maga sem tudta, mi esett jobban, ameddig Kanda meg nem elégelte a nagy boldogságát, és hajánál fogva a fűtőtesthez nem ráncigálta, majd odakötözte, és ráengedte a legvérmesebb kan kutuját.

Kanda büntetett, mint aki megteheti. Önmagáért is talán. Megtette. Isten tudja, hogy a kislányuk szeme láttára-e. Mint mikor rajtakapta a feleségét, és úgy bevadult, hogy a nő inkább kiugrott az ablakon. Túlélte, de haragját, bosszúvágyát és hatalomvágyát Kanda nem. Még félhosszú távon sem.

– Suttogó szerint holtan tették lóra, a rendőrség meg nem akar erről többet tudni, a franc se kutatja mélyen, mi volt valójában. Részeg volt, a Folyóba fulladt, ámen. Azt is meséli Suttogó, hogy egyszer kijött utána a Hegyre azzal, hogy: Hai să facem religia mă doare-n pulă de tot! Eu aș fi guru, te meg a segédem, mit szólsz? Kanda hahotáját visszhangozta a Hegy, aztán Suttogó sanda sutyorgását: az özvegy beleült a palotákba, Félvilág ölébe, végre azzal és azzal, akivel jólesik, már nincs Kanda, hogy agyoncsapja.

Ezután jöttek a csapások. Suttogóra. A Hegyen. Mintha csak Kanda a Víz alól bosszulta volna meg. Hogy bele mert mocskolni a méltóságos Kanda nemzetség viselt dolgaiba. És őt magát örültebbnek állította be, mint amilyen valaha is volt. Kanda persze tévedett. Nem Suttogó túlzott, hanem a bosszú. Suttogó mindenesetre túlélte, és lassan újra sétál, sétáltat. Kandával ellentétben ő sose ülne lóra, a ló neki másképp szent, csak sétáltatja nap-hosszat, mint kutyát, pórázon, és beszél hozzá.

– Åsta nu-i mai...!, esse normális már! – mintha hallanám Kanda kaján kacaját a túlvilágról.

– Tolvaj nők meg azóta is vannak – kiabál a medencében Angyal. – Kislánykorukban egy karkötőt, na azt még csak-csak gyermekcsíny rovására ír az ember. Nagylány korukban meg már! Aztán meg fejszével lecsapja a kutyára orrát, amiért az olyan mohón kapott az ételért, hogy fogával felhasította a kacsóját. A saját ujjperceit csapta volna le, a tolvaja!

– Apropó – élénkül fel Rajongó is –, az állatokról jut eszembe, a kutyám szeme csipás, Angyalkám, hogy kezeljem?

– Nyald ki – végigmondja –, hogy legalább az legyen tiszta! –, röhög, miközben a skandináv öregembert hajkurássza a medencében.

Arra kérné udvariasan – Skandináv, egyrészes fürdőruhájában, mintha a Halál Velencében –, venné halkabbra a zenét – ssss! a hard rock förtelmet:

– Tudja, érzékeny a feleségem, megérti, ugye, hisz földik lennénk.

– Csak igyál egy kupicával, akkor nem zavar majd semmi! – hajtogatja Angyal.

– Nappal nem iszom – szabadkozna Skandináv.

– Nálad éjszaka is nappal van, egykutya, mikor iszol.

– A feleségem...

– Asszonynak kuss a neve, hadd káráljon, gyere, igyunk!

– Angyalom, te mászol?! – toppant ebben a pillanatban Angyalné a mendence szélén.

– Ugyan, szívem, lebegek.

– Na, akkor szíveskedj belibegőzni az ágyba, de tüstént! Eddig csak állatokat voltunk képesek nemzeni. Macskát, kutyát, egyszer még aranyhalat is. Erőltess meg magad végre! Gyereket akarok! Hatóránként kell próbálkoznunk, kiszámította a táltos.

– Engem nem érdekel a sámánod, csak a sáfrányod! Elég, ha meglibented a szoknyád, én repülök.

– Istenem, kihez mentem férjhez?!

– Megbocsájtjuk neked, rég volt! – vakkantja oda Kapca.

Megüljük. Angyalt és Angyalnét. Hátha. Miközben ők bent szertartásosan, a társaság léggömböket kötöz a mandulafára, a helyi általános sebeséghez alkalmazkodva – ráérősen. Kapca már megint etet, etetne. Ezúttal nem szóbeszéddel – kollázssal. Kollázstortáját, melynek központi eleme egy rózsaszín marcipán topán – ahogy ő nevezi: papucs –, ünnepélyesen átnyújtja a megkönnyebbülve-könnyedén – feladatát teljesítve – közeledő Angyalnak.

– Együnk a medve bőrére, barátom!

Angyal kopasz feje vöröslik. Attól. És ettől is. De ég Kapcaé is, mert hirtelen felbukkan Angyalné, felettébb mosolygósan. Kapca lélekszakadva kapja le és be a tortáról, mint vállalhatatlant – a központi elemet. Mert mit lehet tudni! Angyalné humorérzékére még ő sem hagyatkozna.

– Kútbélű! – állapodik meg Kapca tömött pofazacsóján Angyalné megvetése.

Kapca sugárzik. Hogyha a hányást nem is, Angyalné feketelevését hál'istennek megúsza.

– Apám olyan volt, mint a Nap: amihez csak hozzáért, fénykorát élte. Amikor a szigetre vetődött, anyámhoz, hozományként kapták az épületet. Nagy zenebolond volt az öreg, nem csoda, hogy Kocsmát nyitott, s Paul McCartney volt az első vendége. Meg az Onasisok. Olyan titokzatosak voltak azok az emberfeletti gazdagok, és olyan búsan egyszerűek. Akkor nem voltak aszfaltutak, csak olajfaligetek. Oda kuporodtak, az olajfák alá a fűre, és beszélgettek. Alkonyatkor a szentjánosbogarak szárnyuhogása árulta el a nevüket; ebből tudtuk, kik ők. A pénzüknél jóval többet hagytak apám Kocsmájában. Titokzatos szomorúságukat. Sose tudta meg senki, honnan jöttek. Mint ahogy azt sem, pontosan mikor és hová tűntek el nyomtalanul. Apám volt az egyedüli, aki sejtette. De ő magával vitte titkukat az is-

tenek közé. Ahogy saját titkát is. Vele együtt elpárologtak lassan az emberek, a Kocsma kihalt, látjátok, mintha csak utána kiáltana – mondja, majd felém fordul, hirtelen váltással megint.

– Jól tudod a Nyelvet, te beszéled a legjobban ebben a társaságban.

– Nem – szabadkozom –, én már csak annyit tudok, hogy igen meg nem, a többit melléhallod, mert hallani akarod.

Megérti, pedig csak annyit hall: nem.

– És a zenét? Szereted?

Nem válaszolok.

– Apám velejéig tudott gyönyörködni benne, átlényegítette a szirének éneke is, ezért menekült meg, nem, mert lekötözték – mondja. – Minden zsigerem tudja, a zene felszabadít. Csakis így viselem el a sziget magányát. Vissza kell jönnötök ide! Szép kör lenne – mondja.

– Nem – mondom, és arra gondolok, a körök nem szabályosak. Egyszer talán be is bizonyítják, hogy minden látszat ellenére szabálytalanok.

– Szabályosak lennének, ha az ember nem rondítana bele – válaszol, de csak annyit suttog maga elé: – Nagyon fogtok hiányozni.

– Dehogyan fogunk! Ide sokan jönnek!

– Jönnek, aztán elmennek. És jön a tél. A tél itt szeles és hideg. És ki-bírhatatlanul fehér.

– Akkor gyere el te hozzánk! Segítünk helyrehozni a Hajót. Azzal a Tengeren könnyen feljutsz.

Andreakiszt felcsillanja a bolyongástudat – mégis ebben apja vére. Ám az Ősszel együtt Andreakis helyett üzenete jön:

Heléna meghalt. Yorgosz romokban. Egy halott és egy élőhalott köt ide. Egyiknek az emlékéét őrzőm, másiknak a testi épségét.

A léleknek is van hálósobája, ahová csak a legközelebbiek léphetnek be. A pusztítás így sem kerülhető el. Ha egyszer. Heléna úgy úszott, mint a szirének. De nem bírta a szigetet – kettejük fojtogató keresztűzét. A hullámok alá feküdt. Yorgoszt nem érdekli ezután, hogy mit tesz Andreakis a Kocsmával. Ha annyira ragaszkodik hozzá, nyissa meg újra. Egyet kér csak: ha megnyitja, takarítsa ki, és legyen a neve Heléna.

Nem merem megmondani Andreakisznak, hogy láttam Helénát, amint arca fölött összecsaptak a hullámok. Láttam a szemét. Riadt volt, lélegezni sem mert a halálfélelemtől. És süllyedt. Irtózatossal gyorsan. Nem nyúltam utána. Nem akarta. Egy idő után megjelent a hullámok fölött, mint egy napozó macska, amit távolról egy kis fekete gumónak lát az ember, aztán napozó macskának, melyről lassan lemállik a napozás, és már csak az élettelen

macskát látja, ahogy verik a hullámok, vagy éppen nyaldossák szépen. És két nő is kiválik az azúrból, amint mit sem sejtve hancúroznak nem messze, csapják a vizet örömittasan, és valami felületesről csevegnek, pletykálkodásuk könnyed-kacér kacaját hordozza a szél. Nem merem elmondani Andreakisznak, hogy kíváncsian kívártam, mi lesz ebből, mint színész a parkban a padon, ahogy nézi s elképzeli, be- vagy mellélövi a járókelőkkel járó-kelő sorsokat. Nem merem elmondani, hogy ugyanúgy, mint Odüsszeusz a fürdőző Nauszikaát, végignéztem, hogy fordul a két nő ki magából vagy magába éppen, amint észreveszik feléjük hullámzón – Helénát. Hogy az egyikük megdermed, mozdulni sem tud; a másik elindul felé, a segítségnyújtás és kíváncsiság tettekkészségével mintha csak azt keresné, hol a farka vagy az egyik füle, hogy attól fogva a szárazra húzhassa, de pár lépésnyire a lebegő testtől megáll, felfogja, mi, mi nem; s néhány másodperc mozdulatlanságában meredten nézi – se közeledni, se távolodni nem tud –, mintha megütötte volna az oszlásnak induló test szaga, mintha megigézte volna az oszlásnak induló test látványa, aztán hátrálni kezd, lassan, majd egyre szaporábban, végül mindkét nő kimenekül a partra. Finoman lebeg utánuk Heléna. Tudom, a látvány tragikomikuma, a meglesés fanyar semmittevése, az elgondolás ízetlen merészsége feldúlná Andreakiszt. Nemcsak őt, a köztünk levő Tengert is. Felkavarja.

Téveszmék közt nevelkedtem. Téveszmékből nevelem magam. Ki. Nem szeretem a szigeteket. Sem az enyémet, sem másét. Elidegenít, hogy Ő épp Andreakisznál érzi szabadnak magát. Türelme a szűk sikátorokban, a zsúfoltságban terjed ki. Máshol nem bírja a tülekedést, Andreakisznál mosolyog azon, hogy egysávos a kettő; komótosan hátratolat, hogy helyet adjon a szembe jövőnek. Vagy épp kivárja, hogy lassan, megadva annak vasárnap-i rendjét-módját, elballagjon az öreg szigetlakó a kocsíút kellős közepén, előttünk – járda híján – a Kocsmáig, ügyet sem vetve arra, hogy mögötte hosszú kocsisor torlódott fel. Ide motor kell. A motor hátsó ülésén kapaszkodónak meg teljes bizalom abban, akiben. Nem is tudom. Tudom! Sosem megyek vissza arra a szigetre, ha Ő házat vesz ott, akkor sem. Nem értem a sziget szerelmeseit. Ezek szerint Őt sem. Sőt, felháborít, hogy szabadságot érzékel ott, ahol én annak épp a hiányát. Heléna tudta, Heléna is úgy tudta: a sziget fojt. Ha már a szigetről nem tudott, kiköltözött a testéből, levetette életruháját, és magára hagyta azt a kettőt – egymásra. Talán egész egyszerűen rájuk unt, belefáradt a végtelen csatározásaikba, és abba, hogy legszívesebben kettétépnék. Segített nekik. Nem közpénz, ami felett osztozkodniuk lehetne.

Helénával Kanda emléke lebeg felém. Ahogy megjelent a szigetünkön – egyedül –, és felült a házunk előtti vén körtefára – kakukkolt. Ő vette észre.

– Mit keresel itt? – szólt le Kanda.

– Én itthon vagyok. És te?

Kanda lehuppant a fáról, csupa por lett a nadrágja, pallta, porolta.

– Szép – jegyezte meg Ő.

– Neked adom – és már tolt is le, nyújtotta. – Nekem úgysem kell. Nem mész el végre?

– Nem. Nem adom neked – miközben olyat ütött Kanda hátára, hogy azt barátok közt is nehezen lehetett volna hátba veregetésnek nevezni, elnevette magát. – Egy pálinkára azért bejöhetsz!

Az persze nem Kanda volt. Nem is volt. Igaz, Kanda volt, bár nem az én életemben, holott épp elégszer járt a házunkban. Heléna! Isten nyugtassa. Ami volt, és mindig is lesz: a szigetek.